

Jan 1930 - 5. step.

Iztok:

D o m o t o ž j e .

Mati, v tujini so težki mi dnevi, noči ...
 Pa vem, tam za tisto daljno goro, tam si ti,

nad njo je Gospod razpel modro nebo,
 Vem, zdaj me išče tvoje toplo oko.

Iznad gore bele megle v modrino si zadržtele;
 tvoje roke so, ki so za menoj zahrepenele.

Večer je že. Nad goro nebo ~~XXXX~~ rdi.
 Vem, mati, zaradi mene zdaj srce ti krvavi.

Pobratim:

Zastava gre prva v boj,
 Akordi časti pod njo se glasijo,
 Spoštuje jo celi naš roj,
 Tri lepe jo barve krasijo.

A

V

A

P.B.*

Ž i v l j e n j e .

Visoka, strma gora je življenje...

In ti, ki se napotiš nanjo, čuj
in glej, da ne premaga te trpljenje,
da prideš nanjo, volji gospoduj!

Zavita pota nanjo se in trnja
obilo na desno, levo stran,
v grmovju sveslo pazi senca črna,
ki vsak prežene jasn, solnčen dan ...

Ob stezah grozni te straše prepadi,
in tvoj tovariš zvesti je obup,
kako bi tam gredoč se kopal v nadi,
ko, kamor greš, se ti smeji le strup?

Če vse premagaš, ubežiš nesreči,
kako v višavi zreš v nišave svet?
In tvoji duši, k radosti hiteči,
kako se zdi rastoč pri cvetu cvet?

Na vrhu si za kaj pogled zamrl
še v jasnih, prej radostnih ti očeh,
saj ves ti lepši svet se je odprl,
li morda radost vživati je greh?

*Ne! Vidim bajne trate in vrtove,
vse lepe, krasne kakor rajski vrt,

a vidim tudi morja - zla valove,
svetilnik na obrežju - temna smrt.

In glej valove silne ob obali,
li morja res ves kras zagrnejo?
Koč da bi hteli, da bi pokončali
vso radost, z zlom da jo zastrejo.

Pač res, poglej je lep z goré te silne,
lepo se v dalji radost lesketa,
a kje naj čaka nađe ta rešilne,
da ne požro valovi je gorja ?"

P. B.:

V s e , v s e ...

Mladost je moja rajski vrt
britkostim , tagam vsem zaprt,
lepota sije mi v oči,
srca odsev mi mladih dni...

Lepota tukaj je doma,
krasota prostor tu ima,
sladkosti čuje se odmev,
grenkosti znan mi ni odsev ...

Gorje, ker pride enkrat dan,
ko vrt bo ta mi pokončan,
ko mi ugasne solnce žar,
ko vrt razruje mi vihar ...

Leksa:

N o v a v t o m o b i l .

Po beli cesti,
ki skozi brezdna vodi,
ki v njih prebivajo
strasti in hudobija,
vozi nov avtomobil.
Voditelj mu usmerja pot;
on sam ne misli,
njega drugi vodi.

- - - - -

Otrok je tudi nov avtomobil,
ki ~~XX~~ po cesti skozi brezdna vozi.
Vzgojitelj mu usmerja pot življenja;
on sam ne misli,
njega drugi vodi.

Od vzgojitelja njegovega je odvisno,
ali v brezno zašel bo,
ki v njem prebivajo
strasti in hudobija,
ali pa varno došel bo tja,
kamor vodi pot življenja nas.

P. B.:

S k r o a n o s t .

Bogato je pomlad nas nagradila,
 a meni vsi se njeni krasi zdijo
 nasprotni kot ljudi pač veselijo,
 ker mene pač ni z nado okrepila.

O, izkal res jaz KX v tebi sem zdravila,
 visoko pel ti hvale melodijo
 in misli moje zdaj še pohitijo
 k spominu nate često, moja vilai

Tolažbe sem izkal' si in življenje
 ostalo ni mi skrito, saj pač jasna
 resnica hodi z mano pot v - trpljenje.

In zdaj se čuje pesem moja glasna :
 Jasnosti polno moje je hotenje
 in v lepše čase i steza je krasna.

P. B.:

R e š i t e v ?

Luč svetla mi je zabljestela v daljavi,
 luč svetla, skrivnostna; poslednji pač svit
 pokazal se na zagonetni planjavi
 življenja, list tuge z radostjo pač krit ?

Leksa:

U m i n v o l j a .

Tam na nebu plava ptič jekleni.
 Dva stroja dvigata ga v višave sinje,
 dva močna stroja
 in potrpežljivo usmerja ga krmilo,
 ki vodi ga neznani duh ...

Kam plavaš ptič?
 Kdaj smoter boš dosegel svoj ?
 Kdo si ? In kdo te vodi ?

Saj to ni ptič jekleni.
 To človek je,
 ki dviga um in volja ga v višave;
 potrpežljivost njemu je krmilo,
 ki x ~~XXXXX~~ vztrajnost ga z varno roko vodi.

Le plavaj,plavaj ptič jekleni
 v višave sinje.
 O,naj ti stroji ne odpovedo
 in roka vodje nikaar ne opešal!

x x x

Jaz kopljem, motiko jaz dvigam,
moja žena v grad smrtno bleda gre,
hoče kruha, ni v prsih več mleka za dete.

Srca dobrega gospod je,
s kamenja žoltega grad je njegov,
pod gradom buči in trga Ostravica.
Pred vrati mračita dva črna se psa.

Zakaj bi hodila v grad prosit, prosjačič?
Mar raste rž v polju graščinskem za hlapce?
Jaz v Hruševu kopljem, v Michalkovicah.

Kaj iz mojih sinov bo, kaj iz mojih hčera,
ko mrtvega bodo iz rude me zvlekli?
Moj sinek dalje bo kopal in kopal,
na Karvinu kopal
in hčerke - kaj neki bo iz gorskih deklet?

Kaj, ko bi nekoč vrgel prokleta svetiljko v stran,
zgniti pokonec naravnal tilnik,
levico dal v bok in ravno korakal naprej,
v polkrogu od zemlje visoko k oblaku
dvignil kladivo in se zazrl
v to božje solnce ?...

x x x

Iztok:

V e č e r ,

Pred mojim oknom pordečila je zarja večerna
 skrivenčeno drevo,
 Nekje se beli prstki po tipkah klavirja
 lovijo lahko.
 Temna postava utrujena objema prašno cesto
 in kolne strašno.
 V skrivnostnih polusencah tajnega mraka pa
 Krist umira težko, težko ...

P.B.:

M o j i m " m e n t o r j e m " .

Pač marsigdo nad tem se mi zavzame,
 šeš: "Kaj ljubav le svojo riše nam?"
 Zakaj glase odmevi nje se same?
 Kaj drugega naj še napiše nam!

Modernega naj raje kaj zapoje,
 ljubezen davno je opeta že,
 pač res preveč; kaj nam za njene boje?
 Preveč je ona razodeta že!

Problem življenja vtisni si globoko
 v srce, slovo bo od ljubezni vzelo..."
A r a d i n j e j a z v z e l p e r o s e m v r o k o
i n z d a j r a j n e b i n j e n e h v a l e p e l ???

N O V E R A Z M E R E ;
Nadaljevanje Zg. Ideala.

V kratkem času se je v gradu mnogo izpremenilo. Stari knez je umrl, nov gospodar je zasedel njegovo mesto.

Veleposestvo je namreč podedoval knezov nečak, baron Jurij K. Bil je to še mlad mož, trideset do petintrideset let star, visoke vojaške postave in dolgih črnih brk.

Z novim gospodarjem so prišle v grad tudi druge razmere. Baron Jurij je bil zelo dober, miren človek, čisto druge narave, kakor bi bilo pričakovati po zunanosti. Služabniki so kaj kmalu spoznali njegovo dobro lastnost in so jo tudi v polni meri izrabljali.

V tem jih je ovirala le še baronova žena, gospa Elizabeta. Baron Jurij ji je prepustil vse gospodarstvo in te je zabranilo, da bi se služabniki preveč pokvarili, ker gospa je bila precej stroga. Baron si je pridržal le upravo gradov, ker je bil velik prijatelj lova.

Ker so ostali uslužbenci na svojih mestih, je ostal tudi Bukovec še vedno baronov osebni lovec in se je z njim do dobra seznanil. Oba sta bila dobra lovca in sta se kmalu sprijateljila.

Bukovec je napredoval do oskrbnika gozdov in lova ter v tej službi pretaknil z baronom za divjačino vse gozdove in hribčke. Zajci, srne in podobna divjačina ni imela miru pred njima.

Na lovu jima je potekal dan za dnem.

x x x

Nekega jesenskega dne je dobil baron pismo od strica, da bo prišel na obisk iz Italije, kjer se je mučil že nad eno leto. Seveda se je te novice zelo razveselil. Takoj sta se z gospo Elizabeto dogovorila kako bosta najboljšje sprejela strica, da se pokaže njuno bogastvo v pravi luči. Baronica je prevzela vso skrb nase.

Ker je vedela, da je stric velik sladkosnedež in prijatelj KKKV dobre kapljice, se je namenila, da bo najela nekega francoskega kuharja, ki se je ravno ta čas našel v bližnjem mestu.

Za to nalogo, namreč da naroči kuharja in se z njim dogovori, se je ponudil baron, ker se je ravno pripravil na izprehod.

Dal si je osellati svojega najljubšega konja, namreč črno kobilo Nigro, ki je daleč na okrog slovela kot najboljši lovski konj. Naj še omenim, da so spadali k tej kobili tudi trije psi, ravno tako popolnoma črni.

Na tej kobili je tako hitro odjezdil, da je čisto pozabil naročiti voza, ki bi se na njem pripeljal kuhar. Gospa Elizabeta je to opazila šele pozneje in je takoj poslala voz za barona.

Med tem je baron Jurij vesel jezdit, se pogovarjal z Nigro in ksi žvižgal veselo papavke. Solnce je med tem priplavalo že precej visoko.

Nenadoma so postali psi nesipni. Zato se je zbudil baron iz razposajenosti. Spustil je pse, ki so jo takoj doveli preko polja. Za trenutek so izgubili za gramom. V istem trenutku se je pokazal velik dolgoušec in takoj za njim psi. Baron je pognal konja v dir za zajcem. Lovska strast se je v njem zbudila, pozabil je na mesto, na ženino naročilo, na vas svet. Pred seboj je videl le zajca in nič drugega. Urvna Nigra je kmalu zmanjkala razdalje med zajcem in lovcem, pa tudi psi so se dobro držali. Nekaj dobrih strahov se je zajcu posrečilo in zvečal je razdalje. Že je mislil baron, da mu bo zajec ušel, ko so se psi pognali z združenimi močmi in stkolili zajca. Ubogi dolgoušec je končal svoje plaho življenje pod zobmi divjih psov.

Baron jim je vrgel ^{nekaj} vrsto kosov pečenega mesa, ki ga je nosil vedno seboj. Nigro pa je poplačal s nekaj koščki sladkorja.

Pri tem delu ga je zmotilo bližajajoče se lajanje in, ko se je ozrl, je videl družbo lovcev, ki je jezdila proti njemu. Med njimi je spoznal svojega soseda, grofa T., ki se je na njegovem ozemlju nahajal.

"Čestitam!" mu je zaklical grof že od daleč. "Že nikoli nisem videl, da bo kdo tako kmalu dohitel zajca - res vsa čast gre vaši Nigri in psom."

Tedaj se je baron spomnil, da je ujel zajca na tujem ozemlju. "Oprostite," se je oglasil, "popolnoma sem pozabil, da ni zajec moj." in hotel je izročiti zajca pravemu lastniku.

"Kar pridržite siga," se je branil grof. "Kdor ga ulovi, tega je tudi. - Pa pridružite se nam."

Baron Jurij se je res pridružil grofu in odjezdili so proti bližnji lovski koči. Ko se pristi v kočo, jih je že čakalo kosilo. Posedli so okoli obširne bele mize. Fridno so se posluževali zemljskih dobrot, ki so bile nagrmadene na mizi. Niti časa niso imeli za pogovor, take so hiteli jesti. Čulo se je samo drsanje žlic in vilic ob krožnike, trudno sopihanje in le smentertja je kdo pohvalil kake vrste jedi.

Po kosilu so si postregli z veržinkami in pipicami, obenem pa so si zalivali suha grla z močno črnino.

Z veselimi ali razburjivimi lovskimi zgodbami so si kratili čas, ki je potekal tako hitro, da je bil že mrak, ko so se poslovili od prijazne hiše, kjer so preživeli nekaj lepih ur.

Baron Jurij se je skobacal na Nigro in odjezdil. Včasih je malo zadremal, pa se je zazibal tako nevarno, da ga je kmalu minilo veselo poskušati to še dalje. Fse je tudi pozabil poklicati. Bili so pa na srečo navajeni, da se se vedno držali okoli kobile.

Pot se mu je nekaj vlekla in šele pozno v noč je prijezdil dom. Vrgel je vajeti hlapcu, ki se mu je nesramno režal v obraz in se opotekel proti stopnicam.

V glavi se mu je vrtelo in zdelo se mu je, da se ves svet suče okoli njega. Le s težavo se je zavlekel po stopnicah in hodniku v svoje sobe. Vlegel se je na posteljo kar oblečen. Tako je zaspal.

x x x

Zbudil se je, ko je bil že beli dan. Zlata solnčna svetloba je lila skozi visoko okno v sobo. Razveselil se je lepega dne in vesel poskočil s postelje. Hitro se je oblekel. Pozvonil je komorniku. Komornik mu je prinesel zajtrk. Šele tedaj se je spomnil, da je pozabil pripeljati kuharja, sploh iti v mesto.

Premišljeval je kako bi se izgovoril. Mnogo izgovorov je zavrzel, naposled se je odločil za laž. Ker pa tudi tej ni posebno zaupal, se je hotel kratkoma izogniti baronici Elizabeti.

Tiho se je splazil na hodnik in se hotel izmužati iz grada. Pri tem poskusu pa ga je zalotila baronica.

"Kako je bilo v mestu?" Vprašala ga je tako zasmehljivo, da se je ubogi soprog kar stresel od strahu, da že vse ve.

"Nisem ga našel doma," je rekel boječe.

"Res?" se je začudila baronica. "Pojdi sem!" Prijela ga je za roko in ga peljala k oknu. Z roko mu je pokazala na dvorišče.

Kar je baron Jurij zagledal, ga ni nič kaj razveselilo. Sredi dvorišča je zagledal malega debeluha, ki je izbiral perutnino, ki se mu je podajale služkinje. Moža sicer ni poznal, toda izdajala ga je bela obleka z belo kuharsko kape in opravilo, da je to francoski kuhar.

Baron se je zbal, da se bo ulila plaha iz ust baronice in, ker mu to ne bi bilo prijetno, je hitro popihal z grada.

Kako je prišel kuhar v grad, mu ni šlo v glavo. Zato se je obrnil na prijatelja Bukovca. Našel ga je v sobi, ko je čistil puško.

Bukovec mu je pomežiknil in ga vprašal: "Ali ti je tvoja gospa Elizabeta peša litanije?"

Baron se za to ni zmenil, ampak ga je vprašal: "Kako pa je prišel ta Francez na grad? - Vrag ga vsemi! Danes ga pa že ne bi bilo treba."

"Ali ti č, ni povedala gospa baronica?" ga je vprašal Bukovec nagajivo.

"Daj mi že miri! Vprašal sem te le, kako je prišel Francez na grad, ne pa, kaj mi je povedala moja soproga."

"Prišel ni, - pripeljal se je," mu je nagajal Bukovec.

Kakor se spezna iz tega razgovora, sta si bila postala baron in Bukovec velika prijatelja. Kar tikala sta se že in Bukovec mu je še nagajal. Malo čudno je to, kakor je še marsikaj čudnona svetu, toda č mogoče je vse.

Baron se je že malo jezil in se je delal užaljenega.

"No - no, ti bom pa povedal, da se ne boš jezil. - Veš ti si velik pozabljivec in boš tudi vedno ostal. Pozabil si bil tudi včeraj. Č Voza nisi vzel sabo, ampak si oddirjal kar na konju. - Kje si pa imel glavo? Kaj? - Ali si mislil, da besta s kuharjem jezdila na enem konju. - Nigra bē se ti lepo zahvalila. Mogoče si pa še celo mislil, da bo Francez poleg tebe tekal. - No, ti si pozabil voz, pa ga je poslala za tabo ~~XXXX~~ gospa baronica. - Tako je pa tudi kuhar prišel na grad in se je zvedelo o tvoji nemarnosti."

Tako je zvedel baron to, kar si je želel. Nekaj časa se je bal, da bo baronica še huda. Pri kosilu pa je videl, da je na to že pozabila, ali se je vsaj zdelo, da je. Kmalu je pa tudi sam ~~XXXX~~ na to pozabil.

V gradu je bilo veliko čiščenje. Vse hodnike so očistili in vsa č okna pomili. Stezice v parku so na novo posuli z belim peskom in pokosili travo v sadovnjaku. Cerkev so tudi popravili. Naredili so nove klopi, nove strehe in nova okna. Prebarvali in prepleskali so vse notranjost. Prebelili so tudi stolp in zunanost. Naročena sta bila dva zvonova, monštranca in sploh vsa oprema, ki je dozdaj še ni bilo

Še isti dan, pravzaprav zvečer, se je pripeljal stric. Ker je bil ~~z~~ vsled dolge vožnje truden, je kmalu odšel spat, seveda, ne z praznim želodcem.

Drugi dan, po zajtrku, se je razkazovalo stricu posestvo in grad. Vse se mu je zelo dopadlo in je, kakor je navada pri takih stvareh, vse ~~pr~~ pohvalil, kar sta na novo naredila.

Pri tem jim je minilo dopoldne in zvon jih je poklical h kosih. Odšli so nazaj v grad in se podali v obednico.

Francoski kuhar je prekesil samega sebe. Na bogato okrašene mize so kar deževala dobra jedila, da je imel stric kaj mnogo skrbi, ker se še odločiti ni mogel, kje bi se najprej lotil. Ker pa se take skrbi kaj hitro nehajo, je potekla pojedina brez vsakih neprilik. Kvečjemu, ako bi se lahko štelo za nepriliko to, da se je, po domače rečeno, stricu uprl želodec, ko bi še najraje jedel. Pa vseeno je spravil pod streho tako množico jedi, da sta se baron in baronica kar čudila, čeprav sta vedela, da ima ~~stric~~ velik tek.

Na konec je prišla ona miza še staro črno vino, ki ga je rajni knez hranil le za izredne slučaje. Tega je pa, v največje začudenje zakonskega para, stric odklonil in je prosil za kozarec limonade. ~~S~~ se mu je takej postreglo.

Stric, ki je opazil začudenje barona in baronice, vedel je tudi čemu, se je nasmehnil in rekel: "Se čudita? - No, saj je pa tudi čudno, ne? - Tak vinski bratec, kakor sem bil jaz, pa odklanja vino. To je težko razumljivo; saj se sam tudi čudim in se povprašujem, kako je tegače, da sem se mogel vina vzdržati. - Vama bom pa povedal kako je prišlo do tega ~~stric~~, kervem, da komaj čakata, da ustrezem vajini radovednosti. Ta sreča, da sem se odvadil vina in spleh opejnih pijač, sem imel v Rimu. Kakor ~~v~~ je gotovo znano, sem bil v Italiji

skupaj z mojia prijateljem in nekdanjim sošalcem grofov E. Nekega dne sva se zaradi neke malenkosti sprla. Da bi si ohladil jezo, sem odšel na izprehod. Hodil sem brez cilja po rimskih ulicah. Že v sramku sem zašel v nek bar. Dobil sem prostor, ki sem iz njega imel razgled po vsem lokalu. Pil in spazoval sem vrvenje raznih ljudi.

Čez dolgo časa je prisedel k moji mizi starejši gospod. Brezhibna elegantna obleka je izdajala moža iz višjih krogov. Med nama se je razvil pogovor. Govorila sva o raznih stvareh, naposled pa sva prišla do tatvin in zločinov, ki so se izvršili v poslednjih dneh. Ta predmet mu je bil posebno dobro znan, o čimer sem se tudi pozneje prepričal. Besede so mu vrele iz ust, da nisem zlepa prišel do besede. Nenadoma se me je oprijela nekaka omotica. Oči so mi vedno bolj in bolj lezle skupaj. Naposled sem zaspal. Ne vem, koliko časa sem spal vendar je bilo vrvenje v lokalu v največjem razmahu, ko sem se prebudil. Mojega sosedu ni bilo več. Hotel sem plačati, toda listnice ni bilo nikjer. Tako se nisem še nikoli prestrašil. Morate pomisliti, zgubiti listnico z vso gotovino, kar sem jo imel, ni kar tako. Poleg tega so bili v listnici še razni dokumenti in vrednostni papirji. Povedal sem lastniku bara svojo nezgodo. Kmalu bi me bil izročil policiji kot goljufa. Na srečo sem imel zlato uro, ki je tat ni zapačil. To sem mu zastavil. Naznanil sem nato policiji svojo nesrečo. Povprašali so me, s kom sem občeval v onem lokalu, povedal sem jim k vse. Na moje začudenje so mi povedali, da ni bil tat nihče drugi, kakor stari gospod. Ker so videli, da ne verjamem, so mi pokazali fotografije in res, stari gospod je bil zloglasni rimski tat in morilec, ki je strahoval Rim že nad pet let. Vsled te nesreče sva se s prijateljem pobotala in, ker nisem imel nade dobiti denar nazaj, sva skupno edpotovala domov, seveda na njegove stroške, ker nisem imel niti beliča v žepu. To ni, kakor veste, nič kaj prijetna stvar, biti od koga drugega odvisen in ga prositi za vsako malenkost. Od tedaj me je

